

**ALMAN DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMLERİNDE ALMANCA HAZIRLIK
EĞİTİMİ: FIRAT ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**

***German Preparatory Education in German Language and Literature Departments: The
Example of Fırat University***

Fatma KARAMAN¹

¹Doç. Dr., Fırat Üniversitesi, İnsani ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Alman Dili ve Edebiyatı ABD, Elazığ
f.karaman@firat.edu.tr, orcid.org/ 0000 0002 0461 5593

Araştırma Makalesi/Research Article

Makale Bilgisi

Geliş/Received:
07.03.2023
Kabul/Accepted:
05.05.2023

DOI:

10.18069/firsatsbed.1261443

Anahtar Kelimeler

Yabancı dil, hazırlık
eğitimi, lisans programı,
Alman dili ve edebiyatı

Keywords

Foreign language,
preparatory education,
undergraduate program,
German language and
literature.

ÖZ

Türkiye’de 1935 yılından itibaren birçok üniversitede Alman dili ve edebiyatı bölümleri kurulmuştur. Günümüzde lisans düzeyinde 13 devlet üniversitesinde Alman Dili ve Edebiyatı bölümü bulunmaktadır. Bu bölümlerin eğitim süresi 1 yıl hazırlık ve 4 yıl lisans eğitimi olmak üzere toplam 5 yıldır. Ancak Fırat Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı bölümü incelendiğinde hazırlık eğitiminin olmadığı saptanmıştır. Bölüme kayıt yaptıran öğrenciler Almanca sınavı yerine İngilizce sınavıyla bölüme alınmaktadır. Bu durum ise öğrencilerin çok yetersiz, hatta sıfır Almanca bilgisiyle bölümde öğrenim görmesine neden olmaktadır. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı Fırat Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı bölümünde hazırlık eğitiminin olmamasının olumlu veya olumsuz yönlerini öğrencilerin görüşleri doğrultusunda araştırmaktır. Çalışmanın araştırma grubu Fırat Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatında öğrenim gören 142 öğrencidir. Katılımcılar hazırlık eğitiminin olmamasının birçok olumsuzluğa neden olduğunu, eğitim ve öğretim sürecinin başarılı olmasına engel bir durum olduğunu belirtmişlerdir. Hazırlık eğitiminin olmamasının dilbilgisi, telaffuz, dil becerileri, alan derslerini, kelime haznesi, sınıf geçmeyi, edebiyat derslerini etkileyerek bilişsel yönde öğrencileri olumsuz etkilediği, bunun yanı sıra bölüme uyum sağlayamama, özgüven eksikliği yaşama, motivasyon düşüklüğü, önyargının gelişmesi, başarısızlık duygusu yaşama olmak üzere duyuşsal birçok olumsuz etkisi de vurgulanmıştır.

ABSTRACT

German language and literature departments have been established in many universities in Turkey since 1935. Today, there are 13 German Language and Literature departments at undergraduate level. The education period of these departments is 5 years in total, including 1 year of preparatory education and 4 years of undergraduate education. However, when the Department of German Language and Literature at Fırat University was examined, it was determined that there was no preparatory education. Students enrolled in the department are taken to the department with an English exam instead of a German exam. This situation causes students to study in the department with very insufficient or even zero knowledge of German. In this context, the aim of this study is to investigate the positive or negative aspects of the absence of preparatory education in the Department of German Language and Literature at Fırat University in line with the opinions of the students. The research group of the study is 142 students studying at Fırat University German Language and Literature. The participants stated that the lack of preparatory education caused many negativities and that it was an obstacle to the success of the education and training process. The absence of preparatory education negatively affects students cognitively by affecting grammar, pronunciation, language skills, field courses, vocabulary, passing the class, and literature courses. In addition, many negative affective effects such as inability to adapt to the department, lack of self-confidence, low motivation, development of prejudice, and feeling of failure were also emphasized.

Atf/Citation: Karaman, F. (2023). Alman Dili ve Edebiyatı Bölümlerinde Almanca Hazırlık Eğitimi: Fırat Üniversitesi Örneği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 33, 2, 583-597.

Sorumlu yazar/Corresponding author: Fatma KARAMAN, f.karaman@firat.edu.tr

1. Giriş

1933 yılında henüz yeni kurulmuş olan Türkiye Cumhuriyeti'nde çağdaşlık bağlamında yükseköğretim ihtiyacına cevap veremeyen, dönemin yaygın bir eğitim kurumu olan "Darülfünun" yerine, bu eksikliği kapatacak yeni eğitim kurumlarının açılmasına karar verilmiştir. Aynı dönemde Almanya'nın içinde bulunduğu politik karmaşadan kaçan Alman bilim insanlarının da Türkiye'yi bir sığınak yeri olarak kabul etmelerine bağlı olarak ilk kez Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde 1935-36 yıllarında ve daha sonra ise İstanbul Üniversite bünyesinde 1942 yılında Alman Dili ve Edebiyatı bölümünün zeminini oluşturan Alman Filolojisi bölümü kurulmuştur (Tapan ve Kuruyazıcı, 2020). Sayın (2009) Alman Dili ve Edebiyatı bölümlerinin açılma nedenini söz konusu bu yılların yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin yeni bir kimlik kazanabilmek, ulus olabilmek ve bunun yanı sıra çağdaşlığa erişmiş uluslara uyum sağlamak için büyük bir mücadele gösterdiği yıllar olduğunu ifade ederek medeniyeti yaşayan uluslara uyum sağlamanın önkoşullarından birinin de çağdaşlık seviyesine ulaşmış uluslara, oluşturduğu kültürüne, düşünce biçimine ve söz konusu düşüncenin meydana gelmesine yardımcı olan dilleri bilmektir. Dolayısıyla Türkiye'de yukarıda da belirtildiği gibi 1935 yılından itibaren olmak üzere birçok üniversitede Alman dili ve edebiyatı bölümleri kurulmuştur. Türkiye'de lisans düzeyinde 16 Üniversitede Almanca Öğretmenliği, 13 Üniversitede Alman Dili ve Edebiyatı ve 7 Üniversitede de Mütercim ve Tercümanlık alanlarında olmak üzere üç bölüm bulunmaktadır (ÖSYM, 2021). Bu bölümlerde eğitim süresi 1 yıl hazırlık eğitimi ve 4 yıl lisans eğitimi olmak üzere toplam 5 yıl eğitim ve öğretim verilmektedir. Hazırlık eğitimi, üniversitelerde söz konusu yabancı dil ve edebiyat lisans programını kazanan öğrencileri belirli bir dil seviyesine getirerek ve lisans programının gerektirdiği yabancı dil seviyesine ulaşmasına çalışarak lisans sürecini tamamlama amacını taşımaktadır. Bu çalışmanın kapsamını oluşturan Alman dili ve edebiyatı bölümüne, öğrenci seçme ve yerleştirme sınavının herhangi bir yabancı dil testinden yeterli puanı alan adaylar yerleşmektedir. Yani Almanca dışında İngilizce, Arapça veya diğer herhangi bir yabancı dille Alman dili ve edebiyatı bölümüne kayıt yaptırarak lisans eğitimlerine başlamaktadırlar. Bu nedenle Alman dili ve edebiyatında öğrenim görebilmeleri için öğrencilerin belirli bir seviyede Almanca bilgisine erişiminin sağlanması gerekmektedir. Bu amaç için ise programın ön koşulu olarak hazırlık eğitimi verilmektedir.

Günümüzde Alman Dili ve Edebiyatı bölümleri 13 devlet üniversitesinde bulunmaktadır. Bu üniversiteler şunlardır: Akdeniz, Ankara, Atatürk, Aydın Adnan Menderes, Ege, Fırat, Hacettepe, İstanbul, Marmara, Sakarya, Selçuk, Sivas Cumhuriyet, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesidir. Fırat üniversitesi dışında yukarıda adı geçen diğer 12 üniversitede öğrenciler öncelikle lisans programına kayıt yaptırdıktan sonra hazırlık sınıfı muafiyet sınavına girip yeterli puan almaları durumunda 1. sınıftan öğrenimlerine devam ederken; hazırlık muafiyet sınavını geçemeyen öğrenciler ise 1 yıl hazırlık eğitimi aldıktan sonra 1. sınıfa geçmeye hak kazanabilirler. Yani Türkiye'de Alman dili ve edebiyatı bölümlerinde hazırlık eğitimi verildikten sonra öğrencinin yıl sonunda girdiği yeterlilik sınavında geçerli notu alması durumunda söz konusu programın birinci sınıfından itibaren alan derslerini almaya başlamaktadır. Dolayısıyla hazırlık eğitiminin amacı bölümde öğrenim görmeye hak kazanan öğrencilerin alan derslerini anlayabilmeleri için yeterli dil seviyesine getirilmesidir. Ancak Fırat Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı bölümü incelendiğinde hazırlık eğitiminin olmadığı görülmüştür. Bölüme gelen öğrenciler Almanca sınavına girmek yerine İngilizce sınavıyla bölüme alınmaktadır. Bu durum ise öğrencilerin çok yetersiz, hatta sıfır Almanca bilgisiyse bölümde öğrenim görmesine neden olmaktadır. Bu bağlamda bu çalışmadan elde edilecek veriler bu olumsuz durumu gözler önüne sermek noktasında önemli olup ilerde programa hazırlık eğitiminin eklenmesine ön ayak olabilmesi nedeniyle daha da önem arz etmektedir.

Yukarıda da ifade edildiği gibi Türkiye'de 13 üniversitede bulunan Alman Dili ve Edebiyatı bölümlerinden sadece Fırat Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı Anabilim dalında programda öğrenim görmeye hak kazanan öğrencilerin Alman dili dışında İngilizce veya Arapça gibi lisans programının öğrenim dili olan Almanca dışında farklı bir dille programa girmelerine rağmen hazırlık eğitiminin verilmediği saptanmıştır. Bu durum ise programın öğrenme çıktılarının öğrenci tarafından kazanılmasını engelleyerek öğrencilerin hem öğrenim sürecinde birçok problem yaşamalarına, hem de yetersiz yabancı dil ve alan bilgisi ile mezun olmalarına neden olmaktadır. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı Fırat Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı bölümünde hazırlık eğitiminin olmamasının olumlu veya olumsuz yönlerini öğrencilerin görüşleri doğrultusunda araştırmaktır. Öğrenciler açısından hazırlık eğitimi verilmemesine bağlı olarak yaşanan zorluklar karşılaştırılacaktır. Fırat Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı bölümünde hazırlık eğitimi

verilmemesi sebebiyle öğrencilerin eğitim süresince zorluk çekip çekmedikleri ve yaşadıkları zorluklar ile nasıl baş etmeye çalıştıkları verilerle ortaya konulmaya çalışılmıştır.

2. Materyal ve Metot

Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden olan olgubilim yöntemi kullanılmıştır. Olgubilim bir veya birden fazla kişinin araştırma konusuna ilişkin deneyimlerini belirli araçlarla ortaya çıkarmaktır (Creswell, 2021: 79). Olgu bilimsel araştırmada olay ya da olgu ile ilgili araştırma grubunda yer alan her bireyin ortak deneyimlerinin ne ifade ettiği merkeze alınır (Güler vd, 2015: 234). Dolayısıyla bu çalışmada Alman Dili ve Edebiyatı bölümünde öğrenim gören lisans öğrencilerinin hazırlık eğitimi almamalarına ilişkin olumlu veya olumsuz deneyimlerinin neler olduğu araştırılmıştır.

3. Araştırma Grubu

Bu çalışmanın araştırma grubu ölçüt örnekleme yöntemine göre oluşturulmuştur. Bu yöntemle göre araştırmaya dâhil edilecek katılımcılara yönelik bazı ölçütler belirlenir ve katılımcıların bu özelliklere sahip olması gerekir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu bağlamda bu çalışmada da araştırma grubunun belirlenmesinde bir takım ölçütler belirlenmiştir. Bu ölçütler katılımcıların Alman Dili ve Edebiyatı lisans programı öğrencisi olmaları, Alman dili ve edebiyatı lisans programını İngilizce dil puanıyla tercih etmeleri, birinci sınıfa başlamadan önce Almanca hazırlık eğitimi almamaları ve çalışmaya gönüllülük esasına göre katılmalarıdır. Bu araştırmada Fırat Üniversitesi İnsani ve Sosyal Bilimler Fakültesi Alman Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında öğrenim görmekte olan 142 öğrenciye ulaşılmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Katılımcıların sınıf düzeylerine ilişkin demografik özellikleri

Sınıf	Programa kabul yabancı dil	Hazırlık eğitimi alma durumu	Öğrenci sayısı
1	İngilizce	Hayır	47
2	İngilizce	Hayır	32
3	İngilizce	Hayır	30
Toplam			142

Yukarıdaki tabloda da gösterildiği gibi 1. sınıftan 47, 2. sınıftan 32, 3. sınıftan 30 ve 4. sınıftan 33 olmak üzere toplam 142 öğrenci araştırmaya dâhil edilmiştir.

4. Veri toplama araçları

Alman dili ve edebiyatı lisans programında hazırlık eğitiminin olmamasına ilişkin öğrencilerin olumlu ve olumsuz görüşlerinin araştırıldığı bu çalışmanın verileri yapılandırılmış görüşme tekniğiyle elde edilmiştir. Görüşme soruları araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Görüşme soruları araştırmacının hazırlık eğitimi almadan Alman dili ve edebiyatı lisans programına direkt birinci sınıftan başlayarak ders vermesine bağlı olarak ders esnasında edindiği tecrübelerden ve alan yazında hazırlık eğitime yönelik yapılan çalışmaların bulgu ve sonuçları da dikkate alınarak hazırlanmıştır. Görüşme sorularına ilişkin uzman görüşü, alan uzmanı olan iki araştırmacı tarafından alınarak veri toplama aracına son şekli verilmiştir. Görüşme soruları aşağıda yer almaktadır.

- 1) Almanca hazırlık eğitimi almak ister miydiniz?
- 2) Hazırlık eğitiminin olmaması sizin için avantajlı ya da dezavantajlı bir durum mudur?
- 3) Hazırlık eğitiminin olmaması alan derslerinizdeki başarılarınızı etkilemekte midir?
- 4) Hazırlık eğitiminin olmaması alan derslerinizdeki başarılarınızı nasıl etkilemektedir? Açıklayınız.
- 5) Hazırlık eğitimi almamanızın size göre olumlu yönleri nelerdir?
- 6) Hazırlık eğitimi almamanızın size göre olumsuz yönleri nelerdir?
- 7) Hazırlık eğitimi almadığınız için eksiklikleriniz olduğunu düşünüyor musunuz?
- 8) Hazırlık eğitimi almamanızı kendi olanaklarınız ile telafi ediyor musunuz?
- 9) Hazırlık eğitimi eksikliğinizi nasıl telafi ediyorsunuz?
- 10) 10. Sınıf atladıkça hazırlık eğitiminin eksikliğini daha fazla hissettiğinizi düşünüyor musunuz?

5. Verilerin Analizi

Bu çalışmada elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle incelenmiştir. Betimsel analiz araştırmada elde edilen verilere bağlı olarak temaların oluşturularak verilerin düzenlenmesi, özetlenmesi ve yorumlanmasıdır (Kartal, 2021: 233). Görüşme tekniğiyle elde edilen tüm verilere sayfa numarası verilerek numaralandırılmıştır. Daha sonra veriler doğrultusunda kategori anahtarı hazırlanmıştır. Her bir katılımcının sorulara verdikleri yanıtlar teker teker okunarak yanıtlarla ilişkili olan kategorilere dönüştürülmüştür. Bu işlem bütün sorulara aynı şekilde uygulanmıştır. Bu işlemden sonra temalar ve bu temalara bağlı olarak kategoriler oluşturulmuştur. Tema ve kategorileri oluşturulurken yabancı dil eğitimi alanında uzman olan bir araştırmacının görüşüne başvurulmuştur. Uzman kişinin verdiği dönütlere bağlı olarak tema ve kategoriler netlik kazanmıştır.

Çalışmada ulaşılan veriler yorumlanarak temalar ve kategorilere yerleştirilmiştir. Temaların ve kategorilerin altında yer alan verilerde uyumsuzluk olup olmadığı kontrol edilmiş ve bazı kategorilerin isimleri değiştirilmiştir. Tekrar niteliğinde olan kategoriler birleştirilmiştir. Son olarak çalışmada sistematik bir şekilde sunulmuştur.

Araştırmannın geçerlik ve güvenilirliği teyit edilebilirlik, inandırıcılık ve aktarılabirlik aşamaları ile gerçekleştirilmiştir. Teyit edilebilirlik aşamasında alan uzmanı olan iki araştırmacıya görüşme dökümleri gönderilerek birbirlerinden bağımsız olarak kategori anahtarı aracılığıyla görüşme dökümlerini analiz etmişlerdir. Bu süreçte altı katılımcının dökümleri okunarak değerlendirilmiştir. Ulaşılan sonuç Miles ve Huberman'ın (1994) geliştirdiği [(Görüş birliği/Görüş birliği + Görüş ayrılığı) x 100] formülü kullanılarak hesaplanmıştır. Teyit incelemesi sonucunda en düşük %75, en yüksek %100 ve ortalama %95.02 olduğu belirlenmiştir. Bulguların sunulması aşamasında katılımcıların sorulara verdiği yanıtları doğrudan alıntı yapılarak güvenilirlik ve geçerlik sürecinin aktarılabirlik aşaması da tamamlanmıştır. İnanırıcılık aşaması için katılımcıların görüşmelerde beyan ettikleri düşüncelerin kendilerine ait olduğu teyit edilmiştir.

6. Bulgular

Bu bölümde çalışmada elde edilen veriler kategorilere ayrılıp tablolaştırılarak değerlendirilmiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Katılımcıların hazırlık eğitimi alma isteği

Tema	Sınıf Düzeyi	Kategoriler	f
TEMA 1 Almanca hazırlık eğitimi alma isteği	1. Sınıf	1.1.1.Evet	35
		1.1.2.Hayır	12
	2. Sınıf	1.2.1.Evet	29
		1.2.2.Hayır	3
	3. Sınıf	1.3.1.Evet	27
		1.3.2.Hayır	3
	4. Sınıf	1.4.1.Evet	31
		1.4.2.Hayır	2

Katılımcılara ilk olarak Alman dili ve edebiyatı lisans programına başlamadan önce hazırlık eğitimi almak isteyip istemedikleri sorulmuştur. Bu soruya verilen cevaplar sınıf düzeylerine göre gruplandırılmıştır. Verilen cevaplara göre tablo 2'de de belirtildiği gibi 1. sınıflardan 35 öğrenci hazırlık sınıfı eğitimi almak isterken; 12 öğrenci ise istememektedir. 35 öğrenci Almanca bilgileri lisans programında öğrenim görebilecek kadar yeterli olmadığı için hazırlık eğitiminin alınması gerektiğini belirtmişlerdir. Hazırlık eğitimi almak istemeyen bu 12 öğrenciden 8'i ise Almanya'da doğup büyüyen dolayısıyla yabancı dil seviyeleri Alman dili ve edebiyatı lisans programında öğrenim görebilecek derecede iyi olan öğrenciler olmaları nedeniyle hazırlık eğitimi ihtiyaçlarının olmaması anlaşılır bir durumdur. 2. sınıflarda 29, 3. sınıflardan 27, 4. sınıflardan ise 31 öğrenci hazırlık eğitimi almak istediklerini ifade ederken; 2. sınıflardan 3, 3. sınıflardan 3 ve 4. sınıflardan ise 2 öğrenci hazırlık eğitimi almak istemediklerini belirtmişlerdir. Tüm sınıflar bağlamında toplam 122 öğrenci hazırlık eğitimi almak isterken; 20 öğrenci ise istememektedir. Tablodaki verilerden de anlaşıldığı gibi sınıf düzeyi ilerledikçe hazırlık eğitimine duyulan ihtiyaç daha da

arttığı için hazırlık eğitimi almak isteyen öğrencilerin sayısında artış gözlenmiştir (Tablo 3).

Tablo 3. Hazırlık eğitimi olmamasının avantajlı ve dezavantajlı olması

Tema	Sınıf Düzeyi	Kategoriler	f
TEMA 2 Hazırlık eğitimi olmamasının avantajlı ve dezavantajlı olması	1. Sınıf	2.1.1. Avantajlı	14
		2.1.2. Dezavantajlı	33
	2. Sınıf	2.2.1. Avantajlı	4
		2.2.2. Dezavantajlı	28
	3. Sınıf	2.3.1. Avantajlı	3
		2.3.2. Dezavantajlı	27
	4. Sınıf	2.4.1. Avantajlı	5
		2.4.2. Dezavantajlı	28

Katılımcılara ikinci soruda Alman dili ve edebiyatı lisans programında hazırlık eğitiminin verilmemesinin avantajlı veya dezavantajlı olup olmadığı sorulmuştur. Bu soruya verilen cevaplardan elde edilen veriler de sınıf düzeyine göre gruplandırılarak tablolaştırılmıştır. Tablo 3'te de görüldüğü gibi 1. sınıflardan 14 öğrenci, 2. sınıflardan 4, 3. sınıflardan 3, 4. sınıflardan ise 5 öğrenci hazırlık eğitiminin olmamasını avantajlı bulurken; 1. sınıflardan 33, 2. sınıflardan 28, 3. sınıflardan 27 ve 4. sınıflardan 28 öğrenci dezavantajlı bulmuştur. Toplamda 26 öğrenci hazırlık eğitiminin olmamasını, olumlu bir durum olarak değerlendirirken; 116 öğrenci ise olumsuz bir durum olarak görmüşlerdir. Verilerin sınıfsal dağılımı incelendiğinde yine bir önceki soruda olduğu gibi 1. sınıf öğrencilerinin 2., 3., ve 4. sınıf öğrencilerine kıyasla hazırlık eğitiminin olmamasını daha az dezavantajlı buldukları anlaşılmaktadır. Bu durum ise 1. sınıflarda Almanya'da yaşayan Türk gurbetçilerin çocuklarının olması ve bazı öğrencilerin de hazırlık sınıfının olmamasına bağlı olarak hazırlık eğitimi süresi olan bir yılın kendileri için bir avantaj olduğunu düşünmeleri ve bir sene daha erken iş hayatına başlayabilmeleri umutlarıdır. 1. sınıflar dışındaki sınıflar ise hazırlık sınıfının olmamasının dezavantajlı olduğunu ifade etmişlerdir (Tablo 4).

Tablo 4. Hazırlık eğitiminin olmamasının alan derslerindeki başarıyı etkilemesi

Tema	Sınıf Düzeyi	Kategoriler	f
TEMA 3 Hazırlık eğitiminin olmamasının alan derslerindeki başarıyı etkilemesi	1. Sınıf	3.1.1. Evet	36
		3.1.2. Hayır	11
	2. Sınıf	3.2.1. Evet	30
		3.2.2. Hayır	2
	3. Sınıf	3.3.1. Evet	27
		3.3.2. Hayır	3
	4. Sınıf	3.4.1. Evet	30
		3.4.2. Hayır	3

Diğer bir soruda hazırlık eğitiminin olmamasının akademik başarıya etkisinin olup olmadığına ilişkin görüşler elde edilmeye çalışılmıştır. Tablo 4'te de görüldüğü gibi 1. sınıflardan 36, 2. sınıflardan 30, 3. sınıflardan 27, 4. sınıflardan 30 öğrenci hazırlık eğitiminin olmamasının alan derslerindeki başarıyı olumsuz yönde etkilediğini belirtirken; 1. sınıflardan 11, 2. sınıflardan 2, 3. ve 4. sınıflardan üçer kişi hazırlık eğitimi alınmamasının alan derslerindeki başarıyı olumsuz etkilemediğini ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan toplam 123 öğrenci hazırlık eğitimi eksikliğinin alan derslerindeki başarılarını düşürdüğünü; 19 öğrenci ise hazırlık eğitiminin olmamasının akademik başarılarını etkilemediğini belirtmişlerdir. Verilerden de anlaşıldığı gibi öğrencilerin büyük bir bölümü hazırlık eğitiminin olmamasının alan derslerindeki başarıyı etkilediğini ifade etmektedirler. Araştırmaya katılan öğrencilerin çok küçük bir bölümünü oluşturan 19 kişiye göre ise hazırlık eğitiminin lisans programında bulunmamasının alan derslerindeki başarıya etkisi söz konusu değildir. Bu durum ise bu öğrencilerin kendi imkânları ile hazırlık eksikliğini telafi etmeleri, bireysel eğitimle öğretim sürecini desteklemeleri ile açıklanabilir (Tablo 5).

Tablo 5. Hazırlık eğitiminin olmamasının alan derslerindeki başarıya etkisi

Tema	Sınıf Düzeyi	Kategoriler	f
TEMA 4 Hazırlık eğitiminin olmamasının alan derslerindeki başarıya etkisi	1. Sınıf	4.1.1.Dinleme ve konuşmanın olmaması	
		4.1.2.Okuma ve yazmanın olmaması	
		4.1.3.Bölüme adapte olamama	
		4.1.4.Telaffuzda problem yaşama	
		4.1.5.Dilbilgisinde problem yaşama	
		4.1.6.Derslerden verim alamama	
		4.1.7.Alan derslerini anlayamama	
		4.1.8.Alan derslerine tam olarak geçememe	
		4.1.9.Dersten başarısız olma	
		4.1.10.Motivasyon düşüklüğü	
		4.1.11.Derse aktif katılım olmaması	
		4.1.12.Özgüven eksikliği	
		4.1.13.Kelime eksikliği	
	2. Sınıf	4.2.1.Öğrenme hızının düşük olması	30
		4.2.2.Konuların üstünkörü işlenmesi	24
		4.2.3. Dört yılın yetersiz olması	19
		4.2.4.Bölüme adapte olamama	26
		4.2.5.Dilbilgisi eksikliğinin yaşanması	22
		4.2.6.Konu eksikliklerinin olması	25
		4.2.7.Konuların zor anlaşılması	18
		4.2.8.Almanca'nın gelişmemesi	26
		4.2.9. Motivasyon düşüklüğü	19
		4.2.10.Önyargının olması	20
		4.2.11.Dersleri geçememe	28
		4.2.12.Telaffuz hataları	23
		4.2.13.Okumada güçlük çekme	18
		4.2.14.Dersleri anlamada güçlük çekmek	21
	3. Sınıf	4.3.1.Adaptasyon sorunu	27
		4.3.2.Sınıf tekrarının yapılması	23
		4.3.3.Almanca kendini ifade edememe	28
		4.3.4.Kelime eksikliği	30
		4.3.5.Telaffuz hataları	30
		4.3.6.Cümle kurmada eksiklik	24
		4.3.7. Öğrenme güçlüğü	18
		4.3.8.Alan derslerini anlayamama	24
		4.3.9. Seviyenin düşük olması	31
		4.3.10.Başarısızlık döngüsüne girme	25
	4. Sınıf	4.4.1.Kelime eksikliği	23
		4.4.2.Derslere ilişkin olumsuz algı gelişmesi	30
		4.4.3.Dil laboratuvarının olmaması	22
		4.4.4.Edebiyata geçilememesi	19
		4.4.5.Motivasyon düşüklüğü	17
		4.4.6.Bölüme adaptasyon güçlüğü	26
4.4.7.Eksik olarak mezun olma		14	
4.4.8.Cümle kurmada yetersizlik		19	
4.4.9.Almanca öğrenmeden mezun olma		27	
4.4.10.Dersleri olumsuz etkilemesi		26	
4.4.11.Temel Almanca almadan alan derslerine başlamak		13	
4.4.12.Sınıf ilerledikçe konuların daha da anlaşılmaz olması		27	

Katılımcılara diğer bir soruda hazırlık eğitiminin olmamasının alan derslerindeki başarılarını nasıl etkilediği sorulmuştur. 1. sınıf öğrencileri dinleme, konuşma, okuma ve yazmanın olmaması, bölüme adapte olamama, telaffuzda ve dilbilgisinde problem yaşama, derslerden verim alamama, alan derslerini anlayamama, alan derslerine tam olarak geçememe, dersten başarısız olma, motivasyon düşüklüğü, derse aktif katılım olmaması, özgüven ve kelime eksikliği yaşama şeklinde olumsuzlukları ifade etmişlerdir. Hazırlık eğitiminin olmamasının dilbilgisi, telaffuz ve dil becerilerinin edinimini gerçekleştirememesi olmak üzere bilişsel;

bölüme uyum sağlayamama, özgüven eksikliği yaşama üzere de duyuşsal birçok olumsuz etkisi belirtilmiştir.

2. sınıf öğrencileri öğrenme hızının düşük olması, konuların üstünkörü işlenmesi, 4 yılın yetersiz olması, bölüme adapte olamama, dilbilgisi eksikliğinin yaşanması, konu eksikliklerinin olması, konuların zor anlaşılması, Almancanın gelişmemesi, motivasyon düşüklüğü, önyargının olması, dersleri geçememe, telaffuz hataları, okumada güçlük çekme, dersleri anlamada güçlük çekmek üzere çok çeşitli olumsuz görüş bildirmişlerdir. Hazırlık eğitiminin olmamasına bağlı olarak temel seviyede Almanca bilgisine sahip olmadan bölüme başlandığı için öğrenciler öğrenme hızlarının düşük olduğunu, dört yıllık bir eğitimin hem Almanca hem de alan bilgisini almak için yeterli olmadığını ifade etmişlerdir.

3. sınıf öğrencileri hazırlık eğitimi almadıkları için adaptasyon sorunu, sınıf tekrarının yapılması, Almanca kendini ifade edememe, kelime eksikliği, telaffuz hataları, cümle kurmada eksiklik, öğrenme güçlüğü, alan derslerini anlayamama, seviyenin düşük olması, başarısızlık döngüsüne girme gibi çok çeşitli sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Öğrenciler sene ilerledikçe sınıf atlamaları gerekirken derslerini geçememelerine bağlı olarak sınıf tekrarı yapmak zorunda kalarak başarısızlık döngüsüne girmişlerdir.

4. sınıf öğrencileri kelime eksikliği, derslere ilişkin olumsuz algı gelişmesi, dil laboratuvarının olmaması, edebiyata geçilememesi, motivasyon düşüklüğü, bölüme adaptasyon güçlüğü, eksik olarak mezun olma, cümle kurmada yetersizlik, Almanca öğrenmeden mezun olma, temel Almanca almadan alan derslerine başlamak, sınıf ilerledikçe konuların daha da anlaşılmasız olması gibi olumsuzlukları hazırlık eğitiminin olmamasına bağlı olarak yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Ders adı fark etmeksizin genel olarak tüm derslerde öncelikle hazırlıkta verilmesi gereken temel Almanca konularının anlatılmasına bağlı olarak Alman edebiyatı, Alman kültürü, metin analizi ve yorumu gibi alan derslerine giriş dahi yapılamadığı, dolayısıyla eksik öğrenme çıktıları ile mezun olunduğu belirtilmiştir. Öğrencilerin söz konusu görüşleri aşağıda örnek olarak verilmiştir.

K4: "Fırat üniversitesi zaten dil bölümü açısından oldukça eksik. Gerek konuşma ve dinleme yapabilmemiz için gerekli sınıfın ve materyallerin olmamasıyla. Bizler de daha öncesinde hiç Almanca görmediğimiz için oldukça zorlandık. En azından hazırlık eğitimi verilerek eldeki imkanlar dahilinde öğrencilerin daha da iyi yerlere gelmesine olanak sağlanabilirdi."

K4: "Alan derslerimizi çok kötü etkiledi 2. sınıftan itibaren Alman edebiyatına geçiş yapmamız gerekirken hazırlık eğitimi görmediğimizden edebiyata geçemedik. Tüm dersler dilbilgisi ağırlıklı olarak işlendi."

K4: "Hazırlık almadığımız için Almanca başlangıçta çok zor geldi ve derslerde başarılı olamadık, bu duygu bizi olumsuz etkiledi. Farklı üniversitelerde hazırlık eğitimi almış arkadaşlarımızın bizden açık ara daha çok donanımlı olduklarını görmek çok üzücü."

K4: "Hazırlık eğitimi olmadığı için alan derslerine bir anda başladığımız için derslere adapte olmakta ve anlamakta zorluk yaşıyoruz".

K4: "Hazırlık eğitimi olmadığı için cümle oluşturma ve çeviri ve edebi bir metin okurken zorlanıyoruz. 1. sınıfta dilbilgisi derslerini yeterince işlemediğimiz için cümle oluşturmada 4. Sınıf olsak da çok sıkıntı yaşıyoruz."

K4: Hazırlık eğitimi almadığımız için temel düzeyde Almanca öğrenemedik bu da derslerin içine bodoslama girmemize sebep oldu. Hemen Alman edebiyatına geçmek oldukça zor oldu. Çünkü daha temel seviyede dili bile anlamadan hemen edebiyat ve Alman kültür tarihine geçmek doğru değil. Eğer hazırlık eğitimi almış olsaydık başarının temellerini oluşturabilirdik."

K4: Hazırlık eğitimi almadığım için öncelikle 1. Sınıf derslerimde çok başarısızdım. Sınıf ilerledikçe hocaların anlattığı Almanca gramer yapısı ile konular daha da anlaşılmasız hale geldi."

K4: "Hazırlık eğitimi almadan direkt bir şekilde Alman edebiyatı, tarihi ve kültürüyle tanıştık ve çok zorlandık. Temel atmadan bina yapmak gibi oldu."

K3: "Temel Almanca eğitimi tamamlanmadan direkt olarak filoloji derslerini görmek tabiri caizse sudan çıkmış balığa dönmek ile eşdeğerdir. Öğrenci temel materyali almaya çalışırken zaten ilk sene hatta ikinci sene yarılanmış oluyor bundan mütevellit adaptasyon sorunu yaşıyor ve eğitim süreci fevkalade aksamış oluyor."

K3: "1. sınıftan itibaren her hocamız bize bir şey öğretmeye çalışmasına rağmen konular çok karmaşık bir şekilde işlendi ve çok hızlı ilerledik. Bütün dilbilgisi konularının neredeyse tamamını bir döneme sığdırdık. Bu nedenle Almancamı ilerletmek için 2. Sınıfı tekrar etmeye karar verdim. Hazırlık eğitimi olsaydı

Almancayı daha iyi öğrenirdim.”

K3: “Hazırlık olmaması derslerdeki başarıyı çok olumsuz etkiledi. Temelimi olmadan Alman edebiyatı derslerine geçtim. Ve bu dersleri anlamak için belli bir seviyede Almanca bilgim olmadığı için başarısız oldum.”

K3: “Hazırlık eğitiminin verilmemesi öğrencileri bilerek başarısızlığa itmek demektir.”

K3: “İngilizce sınavı ile bu bölüme gelmiş olmak zaten bir dezavantajdır. Üstelik hazırlık eğitimi almadan bölüme başlamak daha da olumsuz bir durumdur.”

K2: “Üniversite sınavına İngilizceden girdiğimiz için Almancaya dair hiç alt yapımız yok. Bu nedenle öğrenme ve anlama hızımız oldukça düşük. Bu durum ise derslerde başarısız olmamıza neden olmaktadır.”

K2: “Daha hızlı ve üstünkörü işlendiği için konular, dersler zorlaştıkça anlaşılması ve öğrenilmesi daha zor bir hal alıyor.”

K2: “3. Sınıfta edebiyata geçileceği için 1 ve 2. Sınıfta belli bir seviyeye Almancaya sahip olmamız gerekiyor. Hazırlık eğitimi alsaydık A1 seviyesini tamalayıp 1 ve 2. Sınıfta diğer dil seviyelerini hallederdik. Ama şuan 2. sınıfın sonunda olmamıza rağmen hocalar hala A1 seviyesini tamamlamaya çalışıyor. Bu nedenle bir ilerleme kaydedemiyoruz.”

K2: “Hazırlıkta temel alan konuları görüp ilerleyen zamanlarda da kendimizi geliştirme olanağı elde edebilirdik. Buna ek olarak pratik yapma, telaffuz geliştirme vb. geliştirmemiz gereken şeyleri en başından alıp sonrasında üstüne koyabilirdik.”

K2: “Telaffuz açısından çok zorlanıyoruz. Bu yüzden telaffuzumuz kötü. Konuşma dersinde yada herhangi bir derste bir şey okurken zorlanıyoruz. Diğer derslerde akademik bir çalışma yapmak için Almancamızı yeterli değil. Temelimiz olmadığı için konuların seviyesi artıkça anlamada sorun yaşıyoruz.”

K2: “Hazırlık sınıfı olsaydı o seviyeye göre ders işlenirdi. Sifirdan başlanıp ders işlenir böylece 1. Sınıf dersleri, konuları için bir hazırlığımız olurdu. Şimdiki gibi yetersiz olmazdık. Hazırlık olmadığı için 1. Sınıfın hazırlık gibi olmasını bekliyoruz ama öylede olmuyor. Bu yüzden 4 yıl yetmiyor.”

K2: “Üniversiteye başlarken bir adaptasyon sürecine ihtiyaç duyuyoruz. Bölüme alışma sürecinde motive edici unsurlar olmalı. Ama direkt alan derslerine başlamak dil bilmeden bölüme alışmayı zorlaştırdı. Hazırlık eğitimi olsaydı pratik ve alıştırmalarla bölüme kolayca adapte olup ilerleyen yıllar için hevesli olabilirdik.”

K1: “Hazırlık eğitiminin olmaması derslerde gereken anlama, okuma ve konuşma yönünden bizi çok zorlamaktadır. Eğer hazırlık eğitimi olsaydı okuduğumuzu anlayabilirdik, konuşulabilir ve konuşulanı anlayabilirdik ama bu durumda bunu yapamıyoruz maalesef.”

K1: “1. Sınıftayız ama Almanca bilmiyoruz ki alan derslerini anlayabilelim. 1. sınıfı hazırlık gibi kullanmak yerine hazırlık sınıfı açılmalıdır.”

K1: “Hazırlık eğitiminin olmaması nedeniyle teoride olan derslerimizden ziyade aslında hazırlık sınıfında öğrenmemiz gereken konuları işleyerek müfredattan geride kalıyoruz.”

K1: “Henüz cümle kurmayı bilemezken hatta Alman harflerini dahi tanımadan doğrudan derslere dahil olmak ders başarısını doğrudan zaten olumsuz etkilemektedir.”

K1: “Bölüme geldiğimde az da olsa Almanya geçmişi olanları görünce hiçbir şey yapamayacağım endişesi sarıyor. Sifirdan gelip 1. sınıfın ağır derslerine tabi tutulmamız dersten verim alamayacağımı, bölümü bitiremeyeceğimi ve sınavdan geçemeyeceğimi düşündürüyor. Seviye farkı yüzünden hocalarımız da zorda kalıp neyi kime göre anlatacağı konusunda sorun yaşıyor.”

K1: “Derslere katılım konusunda sıkıntı yaşıyorum. Hazırlık eğitimi almadığım için bölümün zorluk seviyesi artmaktadır. Bölümde başarılı olma konusunda özgüven eksikliğine neden oluyor.”

K1: “Hiçbir şekilde temelimi olmadığı için hocaların kurduğu cümleleri ve kelimeleri kendileri açıklamadıkları sürece anlamıyorum. Dolayısıyla çoğu zaman derse boş gidip boş çıkıyorum. Bu da bana hem psikolojikmen hem de sınavlarda bana aşırı büyük bir zorluk çıkarıyor.”

Diğer bir soruda hazırlık eğitiminin olmamasının olumlu yanlarına ilişkin katılımcıların görüşleri alınmıştır. Tablodan da anlaşıldığı gibi 1. sınıflardan 33; 2. sınıflardan 28; 3. sınıflardan 27; 4. sınıflardan 28 olmak üzere katılımcıların toplam 116’sı hazırlık eğitiminin olumlu hiçbir yönünün olmadığını ifade ederken; 26 kişi ise bir yıl erken mezun olabilme şansı olması nedeniyle hazırlık eğitiminin olmamasını olumlu bir durum olarak değerlendirmişlerdir. Örnek olarak katılımcıların görüşlerine aşağıda yer verilmiştir (Tablo 6).

Tablo 6. Hazırlık eğitimi olmamasının olumlu yönleri

Tema	Sınıf Düzeyi	Kategoriler	f
TEMA 5 Hazırlık eğitimi olmamasının olumlu yönleri	1. Sınıf	5.1.1. Zaman kazandırma	14
		5.1.2. Yok	33
	2. Sınıf	5.2.1. Dört yılda lisansı bitirme	28
		5.2.2. Yok	3
	3. Sınıf	5.3.1. Zaman kaybetmeme	27
		5.3.2. Yok	3
	4. Sınıf	5.4.1. Dört yılda mezun olma	5
		5.4.2. Yok	28

K1: “Hazırlık eğitimi alsaydık Almanca bilmeden derslere başlamak zorunda kalmazdık. Türkiye’de 13 üniversitede var bu bölüm, hepsinde hazırlık varken neden sadece Fırat Üniversitesinde yok anlamıyorum.”

K1: “İngiliz dili ve edebiyatı bölümündeki öğrenciler İngilizceyle bölüme alınmalarına rağmen hazırlık eğitimi alıyorlar ama biz alamıyoruz. Dil bölümü okumak isteyen tüm öğrencilerin hazırlık okumasını çok gerekli ve önemli buluyorum.”

K1: “Hazırlık eğitimi almamamın bana göre herhangi bir olumlu yönü yok, aksine dersleri anlayamıyorum.”

K1: “Bana göre tek olumlu yönü 5 yıl yerine 4 yıl olmasıdır. Onun dışında başka bir olumlu yön bulamıyorum.”

K1: “Hazırlık eğitimi almamanın hiçbir olumlu yönü yok.”

K1: Hiçbir olumlu yönü yok. 1 sene daha okuyup iyi ve kaliteli bir eğitimi tercih ederdim.”

K2: “Bana göre olumlu yönü yok, aksine bütün yönleri olumsuz.”

K2: “Tek olumlu yanı yıl kaybı olmamasıdır.”

K2: “Hiçbir olumlu yanı yok. En azından hazırlıkta birçok temel konuları halledip en azından A1-A2 seviyesiyle kapatıp sınıf atladığımızda da dilimin gelişmesi açısından hızlı ve düzenli bir ilerleme katedebilirdik.”

K2: “Söyleyeceğim şey bir olumlu yön değil ama sene kaybı yaşanmazdı.”

K3: “Eğitim süreci kısaldı tabi buna olumlu denebilirse!!!

K4: “Her yabancı dil bölümünün hazırlık sınıfı zaten olmalı. Alman dilinin yok bu da çok büyük bir eksik. Bambaşka bir dil öğreniyorsun. Hazırlık olmadan yabancı dilin edebiyatını okumanın saçmalığı işte.”

K4: “Bir dili öğrenirken o dile karşı yatkınlığımızın olup olmadığını anlarız. Oyüzden olumlu bir yönü yoktur.”

Diğer bir soruda hazırlık eğitiminin olmamasının olumsuz yönlerinin neler olduğu araştırılmıştır. 1. sınıflar yüzeysel ders aktarımı, edebiyat derslerine geçememe, dersleri anlayamama, telaffuzda güçlük çekme, derse aktif katılamama, bölüme adapte olamama, sınavlardan kötü not alma, ders içeriklerine uygun öğretimin yapılmaması, sınıfta ortak bir seviyenin olmaması, özgüven eksikliğine sebep olması, derslere ilişkin olumsuz tutum gelişmesi, psikolojik olarak zorlaması, dersten verim alamama, Almancanın yapısını anlayamama, okuma, yazmada güçlük çekmek olmak üzere çok sayıda olumsuz görüş belirtmişlerdir. Bu görüşlere ilişkin direkt açıklamalar aşağıda verilmiştir (Tablo 7).

K1: “Sıfır Almanca bilgisi ile Alman dili ve edebiyatı bölümüne başladık. Ve edebiyat dersleri görmemiz gereken ilk senemizi dili öğrenmeyle harcıyoruz. İlk sene temel Almancaya harcadığı için bölüm dersleri tam olarak alınmıyor. Ayrıca okuma, yazma ve konuşma konusunda yeterli altyapı oluşmuyor.”

K1: “Hazırlık eğitimi almadan gelen öğrencilerle dersin işleyişi ve içeriği çok düşük seviyelerde oluyor. Bu durum bilen öğrencilerin sıkılmasına, körelmesine sebebiyet veriyor.”

K1: “ Hazırlık olmadan 1. sınıftan başladım. Ama temelim olmadığı için derste aktif olamıyorum. Maalesef alt yapı olmadan ileri seviyeyi görmek çok mantıksız.”

K1: “Müfredata konulan çoğu dersin öğrencilerin seviyelerinin karma düzeyde olması sebebiyle hakkını vererek işlenmediğini düşünüyorum.”

K1: “Derslerde çoğu kelimeyi ve cümleyi anlayamıyorum. Öğretmenlerimiz de biz öğrencilere çevirmenlik yapmaktan ders anlatamıyor.”

K1. “Alan derslerinde dile ilişkin temel konular işlenerek eksikliklerin giderilmesine çalışılıyor. Homojen bir

sınıf olmadığı için dilin öğrenilmesinde (ayrıca öğretmenler için) oluyor.”

K1: “Almanca gibi zor bir dil için doğrudan eğitime tabi tutulmak sadece sınavlar için değil derse karşı olumsuz tutum geliştirmemize de neden olmaktadır. Hazırlığın olmaması ders konusunda hem de psikolojik olarak bizleri çok zorluyor”

Tablo 7. Hazırlık eğitimi olmamasının olumsuz yönleri

Tema	Sınıf Düzeyi	Kategoriler	f	
TEMA 6 Hazırlık eğitimi olmamasının olumsuz yönleri	1. Sınıf	6.1.1.Yüzeysel ders aktarımı	14	
		6.1.2.Edebiyat derslerine geçememe	33	
		6.1.3.Dersleri anlayamama	28	
		6.1.4.Telaffuzda güçlük çekme	17	
		6.1.5.Derse aktif katılmama	23	
		6.1.6.Bölüme adapte olamama	26	
		6.1.7.Sınavlardan kötü not alma	19	
		6.1.8. içeriklere uygun öğretimin yapılmaması	17	
		6.1.9.Sınıfta ortak bir seviyenin olmaması	23	
		6.1.10.Özgüven eksikliğine sebep olması	26	
		6.1.11.Derslere ilişkin olumsuz tutum gelişmesi	29	
		6.1.12.Psikolojik olarak zorlaması	28	
		6.1.13.Dersten verim alamama	21	
		6.1.14.Almancanın yapısını anlayamama	18	
		6.1.15.Okuma, yazmada güçlük	15	
	2. Sınıf	6.2.1.Sınıf atladıkça daha da zorlanma	25	
		6.2.2.Kendini yetersiz hissetme	21	
		6.2.3. Diğer üniversitedekilerden daha seviyede mezun olmak	26	
		6.2.4.Akademik eksiklik	25	
		6.2.5.Verim alamama	18	
		6.2.6.Bölüme adapte olamama	28	
		6.2.7.Sağlam bir alt yapı oluşturamama	20	
		6.2.8.Alan derslerinde zorluk çekmek	17	
		6.2.9.Gramerde zorlanma	13	
		6.2.10.Başarısız olma	18	
		3. Sınıf	6.3.1 Yazma ve konuşmada zorlanma	3
			6.3.2.Başarısız olma	27
			6.3.3.Plansız bir bilgi aktarımı	18
			6.3.4.Öğrenci seviyesiyle uyumsuzluk	15
			6.3.5.Ön yargılı olmak	28
	6.3.6.Almancanın gelişmemesi		13	
	6.3.7.Dört beceride sıkıntı yaşamak		26	
	6.3.8.Çok eksik bilgi ile mezun olmak		28	
	6.3.9.Derslere ilginin azalması		24	
	4. Sınıf	6.3.10.Adaptasyon sorunu yaşama	25	
		6.4.1Dört beceride yetersiz olma	14	
6.4.2.Adaptasyon sorunu yaşama		17		
6.4.3.Almanca dilbilgisini bilmeme		28		
6.4.4.Dönem uzatmak		24		
6.4.5.Derslerde çok zorlanma		25		
6.4.6.Özel ders almak zorunda kalmak		26		
6.4.7.Niteliksiz eğitim almak		23		
6.4.8.Başarısızlığa sebep olma		21		
6.4.9.Derslerin verimsiz geçmesi		29		

2. sınıflar sınıf atladıkça daha da zorlanma, kendini yetersiz hissetme, diğer üniversitedekilerden daha düşük seviyede mezun olmak, akademik eksiklik, verim alamama, bölüme adapte olamama, sağlam bir alt yapı oluşturamama, alan derslerinde zorluk çekmek, gramerde zorlanma, başarısız olmak üzere hazırlık eğitiminin olmamasının çeşitli olumsuz yönlerini belirtmişlerdir (Tablo 8). Aşağıda bazı katılımcıların görüşleri örnek olarak verilmiştir.

K2: “Sınıf atladıkça temelde çok eksikimiz olduğunu fark ediyoruz. Konular zaman olmadığı için hızlıca işleniyor ve bu sebeple temel zayıf kalıyor.”

K2: "Hazırlık almadığımızdan dolayı konuşma, okuma, yazma gibi becerilerimiz çok gelişmediği için ileri sınıflarda eksiklikler oluşuyor ve toparlayamıyoruz."

K2: "Hazırlık olmadığı için temel konulara hakim değiliz. 2. sınıfa geçince daha çok eksikliğini hissettik. İngilizce çıkışlı olduğumuz için Almancaya dair pek bir bilgimiz yok."

K2: "Diğer üniversitelerde aynı bölümü okuyan arkadaşlarımızla aynı zamanda rakip halindeyiz. Bu nedenle rakiplerimiz bizden çok daha gelişim gösterip dil seviyelerini bizden daha çok artırıyor."

K2: "Almaca bilgi birikimim olsaydı kendimi bölüme daha kolay adapte ederdim."

3. sınıflar yazma ve konuşmada zorlanma, başarısız olma, plansız bir bilgi aktarımı, öğrenci seviyesi ile dersler arasında uyumsuzluk olması, ön yargılı olmak, Almancanın gelişmemesi, dört beceride sıkıntı yaşamak, çok eksik bilgi ile mezun olmak, derslere ilginin azalması, adaptasyon sorunu yaşama gibi olumsuzlukları hazırlık eğitimi almadıklarına bağlı olarak yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bu görüşlere ilişkin öğrenci ifadeleri direkt olarak aşağıda verilmiştir.

K3: "Hazırlık eğitimi olsaydı bir hoca sırayla bütün konuları 1 yılda anlatır bizde sindirerek Almanca öğrenirdik. Ama her hoca birkaç konuyu anlatınca yani bütün hocalar dilbilgisinin farklı konularını gün içinde anlatınca, her gün sindirilemeyecek kadar çok bilgiyle karşılaştığımız için Almancam hep eksik kaldı."

K3: "1. Sınıfta çeviri derslerimiz vardı. Bu tarz derslerde daha Almanca bilmeden çeviri veya metin okuma dersleri yapmak zorunda kaldık, Haliyle başarımız çok düşük oldu."

K3: Sıfırdan bir dil öğrenmek çok zor. Hiçbir ön hazırlık olmadan kendimizi büyük bir girdapta bulduk. Dersleri anlamakta zorlandım. Yersiz bir korkuya kapılıp ön yargılı davrandım."

K3: "Hiçbir şey öğrenmeden 3. Sınıf oldum ve boş mezun olacam."

4. sınıf öğrencileri hazırlık eğitiminin olumsuz yansımalarını dört beceride yetersiz olma, adaptasyon sorunu yaşama, Almanca dilbilgisini bilmeme, dönem uzatmak, derslerde çok zorlanma, özel ders almak zorunda kalmak, niteliksiz eğitim almak, başarısızlığa sebep olma, derslerin verimsiz geçmesi olarak ifade etmişlerdir. Bu görüşlere ilişkin direkt açıklamalar aşağıda verilmiştir.

K4: "Çoğu kişi sınıfı geçmesine rağmen 4. sınıflar dahi kimse Almanca konuşamıyor."

K4: "Eksikliğini gidermek için dışarıdan alınan eğitimlerle gereksiz masraf yapmak zorunda kaldık."

K4: "Hazırlık olmadığı için niteliksiz ve plansız bir şekilde eğitim almak zorunda kaldık. Her hoca...."

K4: "Bu bölüme 1-0 yenik başlamış olmak en büyük olumsuzluğu. Öncelikle öğrenciler daha önce hiç Almanca eğitim almadığı için direkt 1. Sınıftan başlamak şok etkisi yaratıyor. Hem hocalar konuları aktaramıyor hem de biz konuları anlamakta sorun yaşıyoruz."

Tablo 8. Hazırlık eğitiminin olmaması nedeniyle eksikliklerin olması

Tema	Sınıf Düzeyi	Kategoriler	f
TEMA 7 Hazırlık eğitiminin olmaması nedeniyle eksikliklerin olması	1. Sınıf	7.1.1. Evet	39
		7.1.2. Hayır	8
	2. Sınıf	7.2.1. Evet	31
		7.2.2. Hayır	1
	3. Sınıf	7.3.1. Evet	26
		7.3.2. Hayır	4
	4. Sınıf	7.4.1. Evet	31
		7.4.2. Hayır	2

Katılımcılar hazırlık eğitiminin olmaması nedeniyle öğrenim gördükleri programa ilişkin eksikliklerinin olduğunu belirtmişlerdir. 127 öğrenci hazırlık eğitimi almadıkları için Almanca bilgilerinde eksiklikleri olduğunu belirtirken; 15 öğrenci ise hazırlık eğitiminin olmamasının alan bilgisi eksikliğine neden olmadığını dile getirmişlerdir. Bu durum ise söz konusu 15 öğrenci arasında Almanya'da doğup büyüyen öğrencilerin olmasıyla açıklanabilir (Tablo 9).

Tablo 9. Hazırlık eğitiminin alınmamasının öğrencilerin kendi olanakları ile telafi etmesi

Tema	Sınıf Düzeyi	Kategoriler	f
TEMA 8 Hazırlık eğitiminin alınmamasının öğrencilerin kendi olanakları ile telafi etmesi	1. Sınıf	8.1.1. Evet	35
		8.1.2. Hayır	12
	2. Sınıf	8.2.1. Evet	22
		8.2.2. Hayır	10
	3. Sınıf	8.3.1. Evet	19
		8.3.2. Hayır	11
	4. Sınıf	8.4.1. Evet	26
		8.4.2. Hayır	7

102 katılımcı hazırlık eğitiminin lisans programında olmamasını sahip oldukları olanaklar ile telafi ettiklerini belirtirken; 40 katılımcı ise bu eksiklikleri herhangi bir şekilde telafi etmediklerini ifade etmişlerdir (Tablo 10).

Tablo 10. Hazırlık eğitimi eksikliğini telafi etme

Tema	Kategoriler	f
TEMA 9 Hazırlık eğitimi eksikliğini telafi etme	9.1. Bireysel çalışma	109
	9.2. Özel kurs	9
	9.3. Özel bireysel ders	5
	9.4. Dijital materyal	81
	9.5. Yok	53

Katılımcılar hazırlık eğitimi eksikliğini kendi olanakları çerçevesinde telafi etmeye çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcılardan 109 öğrenci bireysel çalışarak, 9'u özel kursa giderek, 5'i özel ders alarak, 81'i dijital materyal kullanarak, 6 katılımcı ise öğretim sürecini destekleyecek herhangi bir etkinlik yapmadıklarını belirtmişlerdir (Tablo 11).

Tablo 11. Sınıf atladıkça hazırlık eğitimi eksikliğinin daha fazla hissedilmesi

Tema	Sınıf Düzeyi	Kategoriler	f
TEMA 10 Sınıf atladıkça hazırlık eğitiminin eksikliğinin daha fazla hissedilmesi	1. Sınıf	10.1.1. Evet	36
		10.1.2. Hayır	11
	2. Sınıf	10.2.1. Evet	30
		10.2.2. Hayır	2
	3. Sınıf	10.3.1. Evet	26
		10.3.2. Hayır	4
	4. Sınıf	10.4.1. Evet	29
		10.4.2. Hayır	4

121 katılımcı sınıf atladıkça hazırlık eğitimi eksikliklerini daha fazla yaşadıklarını belirtirken; 21 öğrenci ise sınıf atladıkça herhangi bir eksiklik yaşamadıklarını ifade etmişlerdir. Tablodan da anlaşıldığı gibi üst sınıflara geçtikçe hazırlık eğitiminden kaynaklanan akademik eksikliklerin daha fazla yaşandığı anlaşılmaktadır.

7. Sonuç

Fırat Üniversitesi Alman dili ve edebiyatı bölümünde hazırlık eğitiminin olmamasının olumlu ve olumsuz yönlerinin araştırıldığı bu çalışmada hazırlık eğitimi eksikliğinin birçok olumsuz etkisi verilerle saptanmıştır. Hazırlık sınıfı olan programlarda bile hem öğretim elemanları hem öğrenciler Almanca dersleri izleme konusunda sorun yaşarken (bkz. Aksöz, Serindağ ve Balcı, 2006; Serindağ, Aksöz ve Balcı, 2006)

araştırmaya konu olan üniversitede hazırlık eğitiminin olmamasının dilbilgisi, telaffuz, dil becerileri, alan derslerini, kelime haznesi, sınıf geçmeyi, edebiyat derslerini etkileyerek bilişsel yönde öğrencileri olumsuz etkilediği; bunun yanı sıra bölüme uyum sağlayamama, özgüven eksikliği yaşama, motivasyon düşüklüğü, önyargının oluşması, başarısızlık duygusu yaşama olmak üzere duyuşsal birçok olumsuz etkisi de vurgulanmıştır.

1.sınıf öğrencilerinden 35 kişi hazırlık eğitimi almak istediklerini belirtirken; 12 öğrenci ise istemediklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin büyük bir bölümü hazırlık eğitimi almak isterken; küçük bir oran olan % 5,64'lük bir bölümü ise hazırlık eğitiminin gerekli olmadığını belirtmişlerdir. % 5,64'lük oranda yer alan 12 öğrenciden 8'i ise Almanya'da doğup uzun süre Almanya'da yaşadıkları için dil edinimlerini hedef dilin konuşulduğu ülkede tamamlayan ve iyi derecede yabancı dil bilgisine sahip olan öğrencilerdir. Dolayısıyla bu öğrencilerin hazırlık eğitimi almak istememeleri sahip oldukları yabancı dil bilgileri ile açıklanabilir. 35 öğrenci ise hem lisans programına İngilizce puanıyla girdikleri hem de temel seviyede dahi Almanca bilgisine sahip olmadıkları için hazırlık eğitimi alma yönünde olumlu görüş belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan 122 öğrenci hazırlık eğitimi almak isterken; 20 öğrenci ise istememektedir. Sınıflar bağlamında elde edilen verilere göre sınıf düzeyi ilerledikçe hazırlık eğitimine duyulan ihtiyacın daha da artmasına bağlı olarak hazırlık eğitimi almak isteyen öğrencilerin sayısında artış gözlenmiştir.

Diğer bir soruda katılımcıların hazırlık eğitiminin olmamasının avantajlı veya dezavantajlı olma durumuna ilişkin görüşleri alınmıştır. 116 öğrenci hazırlık eğitiminin olmamasını dezavantajlı bir durum olarak görürken; 26 kişi ise avantajlı bir durum olarak değerlendirmiştir. İkinci, üçüncü ve dördüncü sınıfların büyük bir bölümü bu konuda olumsuz görüş belirtmiştir. Olumsuz görüş belirtmelerinin sebepleri ise söz konusu lisans programında sınıf atladıkça alan derslerinin çeşitlilik göstermesi ve ders içeriklerinin daha da kapsamlı hale gelmesine bağlı olarak derslerde başarılı olabilmek için iyi bir Almanca bilgisine sahip olmak gerektiği, ancak öğrencilerin Almanca seviyelerinin ise ders içeriklerini kavrayabilecek düzeyde olmamasıdır. 1. sınıf öğrencilerinin 2., 3., ve 4. sınıf öğrencilerine kıyasla hazırlık eğitiminin olmamasını daha az dezavantajlı buldukları anlaşılmaktadır. Bu durum ise birinci sınıf ders içeriklerinin diğer sınıf düzeylerine kıyasla göreceli olarak daha anlaşılır olması ve öğretim elemanlarının da öğrencilerin Almanca yerine İngilizce bilgileriyle lisans programına başladıkları göz önünde bulundurularak lisans programının öğrenme kazanımlarının ve ders içeriklerinin daha basit düzeyde öğrencilere aktarımının yapılmasına özen göstermesi ile açıklanabilir.

Hazırlık eğitiminin olmamasının akademik başarıya etkisinin olup olmadığına ilişkin görüşlerin elde edildiği verilerden öğrencilerin büyük bir bölümünün hazırlık eğitiminin olmamasının alan derslerindeki başarıyı olumsuz yönde etkilediği saptanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin çok küçük bir bölümünü oluşturan 19 öğrencinin deneyimlerine göre ise hazırlık eğitiminin lisans programında olmamasının alan derslerindeki başarıya etkisi söz konusu değildir. Bu durum, bu yönde görüş bildiren öğrencilerin kendi imkânları ile hazırlık eksikliğini telafi ediyor olabilmeleri ve bireysel çalışmayla öğretim sürecini desteklemeleri ile açıklanabilir.

Katılımcılara diğer bir soruda hazırlık eğitiminin olmamasının alan derslerindeki başarılarını nasıl etkilediği sorulmuştur. Hazırlık eğitiminin olmamasının dilbilgisi, telaffuz ve dil becerilerinin edinimini gerçekleştirememesi, derslerden verim alamama, alan derslerini anlayamama, kelime haznesinin gelişmemesi, sınıf tekrarının yapılması, Almanca kendini ifade edememe, cümle kurmada eksiklik, öğrenme güçlüğü, edebiyata geçilememesi, Almanca öğrenmeden mezun olmak üzere bilişsel; bölüme uyum sağlayamama, özgüven eksikliği yaşama, motivasyon düşüklüğü, önyargının gelişmesi, başarısızlık duygusu yaşama, olmak üzere duyuşsal birçok olumsuz etkisi belirtilmiştir. Öğrenciler, hazırlık eğitimi olmadığı için temel seviyede Almanca bilgisine sahip olmadan bölüme başlamak durumunda kalmalarına bağlı olarak öğrenme hızlarının düşük olduğunu, dört yıllık bir eğitimin hem Almanca hem de alan bilgisini almak için yeterli olmadığını belirtmişlerdir. Sene ilerledikçe sınıf atlamaları gerekirken derslerini geçememelerine bağlı olarak sınıf tekrarı yapmak zorunda kalarak başarısızlık döngüsüne girmişlerdir. Ders adı fark etmeksizin genel olarak tüm derslerde öncelikle hazırlıkta verilmesi gereken temel Almanca konularının anlatılmasına bağlı olarak Alman edebiyatı, Alman kültürü, metin analizi ve yorumu gibi alan derslerine giriş dahi yapılmadığı dolayısıyla eksik öğrenme çıktıları ile mezun olunduğu anlaşılmaktadır.

116 öğrenci hazırlık eğitiminin olumlu hiçbir yönünün olmadığını belirtirken; 26 kişi ise bir yıl daha erken mezun olabilmek şansını elde ettikleri için hazırlık eğitiminin olmamasını olumlu bir durum olarak

değerlendirmişlerdir. Bunun yanı sıra katılımcılar hazırlık eğitiminin olmamasının birçok olumsuzluklara neden olduğunu, eğitim ve öğretim sürecinin başarılı olmasına engel bir durum olduğunu belirtmişlerdir. Bu olumsuzlukları telaffuzda güçlük çekme, derse aktif katılamama, bölüme adapte olamama, sınavlardan kötü not alma, ders içeriklerine uygun öğretimin yapılmaması, sınıfta ortak bir seviyenin olmaması, özgüven eksikliğine sebep olması, sınıf atladıkça daha da zorlanma, kendini yetersiz hissetme, diğer üniversitelerde öğrenim gören arkadaşlarına göre çok fazla eksik bilgilerinin olması, öğrenci seviyesi ile dersler arasında uyumsuzluk olması, ön yargılı olmak, Almancanın gelişmemesi, dört beceride sıkıntı yaşamak, çok eksik bilgi ile mezun olmak, dönem uzatmak, özel ders almak zorunda kalmak biçiminde ifade etmişlerdir. Yukarıda dikkat çeken olumsuzluklardan biri de mezun durumunda olan 4. sınıfların öğretimlerinin son döneminde dahi gerek yabancı dil bilgisi, gerekse de alan bilgisi konusunda çok fazla eksik bilgi ile mezun olmak durumunda kalmalarıdır. Bu durum ise yabancı dil öğretiminde hedeflenen başarıya ulaşamamış ülkemiz (Aktaş, 2005; Balcı, 1997; Bayraktaroğlu, 2015; Uslu, 2006) ve gelecek nesil için yabancı dil öğretiminde çok sayıda problemi beraberinde getirebilmektedir.

Elde edilen verilerden öğrencilerin hazırlık eğitimi almamalarını bireysel çalışma, özel kurs, özel bireysel ders, dijital materyallerle destekledikleri anlaşılmıştır. Katılımcılar hazırlık eğitiminin olmaması nedeniyle öğrenim gördükleri programa ilişkin eksikliklerinin olduğunu belirtmişlerdir. 127 öğrenci hazırlık eğitimi almadıkları için Almanca bilgilerinde eksiklikleri olduğunu; 15 öğrenci ise hazırlık eğitiminin olmamasının alan bilgisi eksikliğine neden olmadığını dile getirmişlerdir. Hâlbuki dili iyi kullanıp aktarabilen yetkin öğretmenlerin yetişmesi için bu bölümlerde alan derslerinin titizlikle öğrenciye aktarılması gerekmektedir (Yalçın, 2020: 378). 102 katılımcı hazırlık eğitiminin lisans programında olmamasını sahip oldukları olanaklar ile telafi ettiklerini; 40 katılımcı ise bu eksiklikleri herhangi bir şekilde telafi etmediklerini ifade etmişlerdir. Sınıf atladıkça hazırlık eğitiminden kaynaklanan akademik eksikliklerin daha fazla yaşandığı anlaşılmaktadır.

Sonuç itibarıyla bu araştırma ile Fırat Üniversitesi Alman dili ve edebiyatı bölümünde hazırlık eğitiminin olmamasının gerek öğretim elemanlarına gerekse de öğrencilere çok sayıda olumsuz etkilerinin olduğu ortaya konulmuştur. Bu bağlamda bu çalışmadan elde edilecek veriler bu olumsuz durumu gözler önüne sermek noktasında önemli olup çalışmanın ileride programa hazırlık eğitiminin eklenmesine ön ayak olması amaçlanmıştır.

Kaynaklar

- Aktaş, T. (2005). Yabancı Dil Öğretiminde İletişimsel Yeti. *Journal of Language and Linguistic Studies*, Sayı 1, 89-100.
- Aksöz, A. S., Serindağ, E. ve Balcı, T. (2006). Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Alman Dili Eğitimi Öğrencilerinin ve Öğretim Elemanlarının Öğrenim - Öğretim Süreçlerine ve Değerlendirmeye Yönelik Görüşleri. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1/31, s.14-28.
- Balcı, T. (1997). Das Germanistik-bzw. DaF-Studium in der Türkei. *Informationen Deutsch als Fremdsprache*, 5/24, 621-624.
- Bayraktaroğlu, S. (2015). *Türkiye’de Yabancı Dil Eğitimi*, Ankara: Öğretmen dünyası Yayınevi.
- Creswell, John W. (2021). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. (Çev. Ed. Selçuk Beşir Demir, Mesut Bütün), 6. Baskı, Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Güler, A., Halıcıoğlu, M. B. ve Taşğın, S. (2015). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma*. 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Kartal, Ş. (2021). *Nitel Araştırmanın Desenlenmesi, içinde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (Ed. Mustafa Çelebi), Ankara: Pegem Akademi (211-237).
- ÖSYM. (2021). *2021 Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) Kılavuzu*. Ankara: ÖSYM
- Sayın, Ş. (2000): *Germanistik an der Universität Istanbul*. Oralış, Meral (Ed.): Grenzüberschreitungen und Übergänge. İstanbul: Multilingual. 105-114.
- Serindağ, E., Aksöz, A. S. ve Balcı, T. (2006). 1998-1999 Eğitim-Öğretim Yılında Uygulamaya Konulan Öğretmen Yetiştirme Lisans Programlarının Değerlendirilmesi: Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Almanca Öğretmenliği Örneği. *Ç.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1/31, s.1-13.
- Tapan, N. ve Kuruyazıcı, N. (2020). İstanbul Üniversitesi Almanca Bölümlerinin Kuruluşundan Günümüze Gelişim Süreci. *Diyalog Sonderausgabe: 85 Jahre Germanistik in der Türkei*, 223-231.

- Uslu, Z. (2006): Almanca Öğretmenliği Lisans Programına İlişkin Öğrenci Görüşleri Işığında 2006 -2007 Öğretim Yılında Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi: Dicle Üniversitesi Örneği, *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(32), 169 -185.
- Yalçın, C. (2020). Almanca öğretmen adaylarının 2018-2019 öğretim yılı lisans programına ilişkin görüşlerinin incelenmesi ve değerlendirilmesi: Ondokuz Mayıs Üniversitesi örneği. *Turkish Studies - Education*, 15(1), 375-384.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. 11. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Etik, Beyan ve Açıklamalar

1. Etik Kurul izni ile ilgili;

Bu çalışmanın yazarı, Fırat Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'nun tarih 24.01.2023 sayı 13983ve karar 10 ile etik kurul izin belgesi almış olduklarını beyan etmektedir.

2. Bu çalışmanın yazarı, araştırma ve yayın etiği ilkelerine uydıklarını kabul etmektedir.

3. Bu çalışmanın yazarı kullanmış oldukları resim, şekil, fotoğraf ve benzeri belgelerin kullanımında tüm sorumlulukları kabul etmektedir.

4. Bu çalışmanın benzerlik raporu bulunmaktadır.
